

KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a v Kanadě

Ročník LXII (XXI)

Chicago, Illinois, Leden (January) 1960

Číslo (No.) 1

Entered as second-class matter at the Post Office at Chicago, Illinois. Additional entry at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103. Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918.

Michal Lúčanský:

V TVOJOM MENE

*V TVOJOM mene, Bože večný,
začínáme nový rok;
vzhladni na nás milostive,
požehnaj v ňom každý krok.*

*Ty pod' s nami v novom roku,
ved' nás cestou ďalej sám;
nech zrak z dolín smrti, bólu
vždy sa nesie k výšinám.*

*Žitie naše — bystrá rieka,
a my vlnky krehké len —
strbliecu sa v lúčoch slnka,
miznú večnú v priehľeň —*

*Ujmi sa nás, svojich dietok,
srdecia posvat' lásky v chrám.
Ďalej chceme v Tvojom mene
Tvojimi sme tu i tam!*

Józa Novotný:

Vůle lidská a vůle Boží.

*"Tak' není vůle Otce vašeho, kterýž jest
v nebesích, aby zhynul jeden z malič-
kých těchto." Matouš 18,14.*

Když Hitler obsadil Československo, nastal zmatek. Děti se ztratily rodičům a byly dány do sirotčinců. Malé děti se ptaly návštěvníků: "Kde jest maminka?" Ostatní zpívaly: "Kde domov můj?" Nikdo se neodvážil odpovědět na dětskou otázku, proslovenou i zazpívanou. Při takových příležitostech musíme se zamyslet nad všeobecnou otázkou: "Proč jest na světě utrpení?" Nemůže Bůh v této věci něco učinit? Náš text tvrdí, že to není vůle otcova, aby i jen jeden z ma-

ličkých zahynul.

Nejprve si uvědomme, že Bůh učinil člověka k svému obrazu. Mohl nás učinit zvířaty. On to neučinil. Mohl z nás učinit panenky, roboty, stroje, hračky. On si přál, abychom Jemu byli podobni. Chtěl mítí z nás osobnosti. Chtěl, abychom Jemu byli podobni. Osobnost předpokládá vlastní vůli. Osobnost si sama volí. Bůh chtěl, aby člověk byl někdo. Chtěl, aby člověk uměl rozeznat, co jest vysoké a co nízké, co dobro a co zlo. Bůh chtěl, aby člověk se mohl sám rozhodnout pro to nejlepší, aby mohl vystoupit výše nad zvíře. Proto ho stvořil k obrazu svému. Ano, Bůh se odvážil velkého rizika. Vzal v úvahu, že člověk bude moci říci "ne" k Božím nabídkám. Jest v naší moci, říci "ne" k Jeho plánu s námi, k Jeho smyslu života. Můžeme odmítnouti Boha a Jeho program.

Nežijeme sami a neumíráme sami. At' chceme žítí sebe čistěji, nejsme sami na světě. Jest nás tu více. Jsme na světě, jehož jsme součástí. Jsme na světě, na kterém jsou dobří, avšak také zlí lidé. A obě skupiny mají vliv na uspořádání světa. Ano, jsi tu ty, avšak jsou tu také zlí lidé. A možná, že i ty nejsi stále dobrým vlivem na uspořádání světa. Musil bys odejít někde na pustý ostrov, abys byl sám. Avšak i tam možná ze chvíli najdeš nějakého Pátka.

Na světě jest stále mravní zákon. Slovo Boží to velice přilehavě vyjadřuje: "Cokoliv by člověk sil, to bude i žítí." Jestliže lidstvo sije hněv, nemůže čekat pokoj. Jestliže budeme pěstovat nespravedlnost, nemůžeme očekávat spravedlnost. Proč Bůh nezastaví studenou válku? "Protože jim dal moc syny Božími býti." Avšak stali se jimi? Volili raději býti syny toho zlostinika. Bůh nám dal
(Pokr. na str. 3)

KŘESTANSKÉ LISTY a HUSŮV LID

Christian Journal and the People of Hus

Křest'anské Listy 1898 Husův Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
Československých Protestantů v USA
a KanaděPublished monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of AmericaRedaktor (Editor) J. P. Tatter
Box 59, Hillsboro, WisconsinČlánky, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora.

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
Předplatné, milodary na časopis, jakož i příspěvky
Jednotě pro uprchlíky, na mléko pro děti
běženců a na léky pro děti trpících, zasílejte
laskavě na adresu pokladníka Jednoty:Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.,
Chicago 9, IllinoisReturn Address Adresa Administrace
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

Redakční

Především pozdravení vám všem, milí čtenáři, na počátku nového roku! Pán Bůh vás ochraňuj a žehnej vám v celém tomto roce. S lednovým číslem našich spojených časopisů vstupujeme do dvaadesátého ročníku Křest'anských Listů a dvacátého-prvního ročníku Husova Lidu. Značný kus práce, splněných i nesplněných nadějí, jest uloženo v předcházejících ročnících. Tato by však nebyla možná bez nezištné a věrné podpory mnoha bratří a sester roztroušených téměř po celém světě. Jim náleží především náš dík! Z pravidelných literárních spolupracovníků Husova Lidu, kteří s námi začínali před dvaceti lety, díků zasluhují zvláště bratři prof. Dr. Otakar Odložilík a Dr. Józsa Novotný. Naším novějším spolupracovníkům vyslovujeme též díky, i když je nezmiňujeme jmény. Pomáhejte nám i nadále. Vaše účast na vydávání spojených časopisů jest důležitá a pro jejich udržení nutná. (Z bývalých redaktorů Křest'anských Listů zůstávají tuším jen dva na živu: br. far. A. Husák a br. Dr. M. Filipi.)

President Eisenhower se navrátil s úspěšné cesty "MÍRU", při které navštívil 11 zemí a

pozdravil jménem občanů Spojených států téměř čtvrtinu všeho obyvatelstva světa. Náš president nepodnikl tuto cestu, aby diplomatickými dohodami získal přátele Spojeným státům. Účelem jeho cesty bylo osobně vyříditi přátelské city Spojených států a společnou touhu po míru ve svobodném světě. Popularita presidenta Eisenhowera i jeho země byla demonstrována všude, kde se objevil. Jeden výsledek jeho cesty MÍRU jest v tom, že miliony lidí byli ujištěni, že Spojené státy jsou plně oddány úkolu budování podmínek pro svobodný a pokojný život na světě. President všude zdůraznil, že tento úkol může býti splněn jen kooperativním úsilím všech svobody a pokoje milujících lidí.

Tisk celého světa komentoval příznivě Eisenhowerovu cestu. Jediná námitka byla vyslovena s několika stran proti zastávce v Madridě u generalissima Franka. Mnozí z těch, kteří se živě pamatují na krutost španělské občanské války, během které Franko použil pomoci jak nacistického Německa tak i fašistické Itálie k tomu, aby dosáhl moci, nemohou se dosti dobře vyrovnat se skutečností, že president nejdemokratičtější a jistě též jedné z nejmocnějších zemí, se nechal přemluvit k této zastávce. Někteří pak doufali, že president, když už tuto zastávku učinil, připomene generálu Frankovi opravdovou účast amerických protestantů na osudu španělské evangelické menšiny, která žije v horší náboženské nesvobodě, než která převládá v komunistických státech. Zdá se však, že toto nebylo téma jejich rozhovoru.

Jiný oříšek světového problému, který se Eisenhowerovi nepodařilo rozloupnout byl francouzský president de Gaulle. Přes všechny vnější známky okázalého přátelství, de Gaulle není ochoten podříditi vojenskou obranu Francie velení NATO. Někteří významní komentátoři tvrdí, že generál de Gaulle se obává, že Spojené státy odvolají v dohledné době své vojenské jednotky z Evropy a značně omezí finančně své závazky, ponechajíc tak západo-evropské země sobě samým. V takovém případě de Gaulle by raději viděl vojensky silnou Francii, než nejednotnou a celkem slabou koalici států NATO. Není ta-

jemstvím, že de Gaulle by se rád viděl v úloze sjednotitele Evropy a jejího suverénního vůdce. Jsou však i jiní, kteří myslí, že francouzský prezident chce mít plnou kontrolu nad vojenskými silami proto, že jen tak bude moci řešit komplikované koloniální problémy své země. Ať už je tomu jakkoliv, jisté jest, že jediná věc, na které se dvě hlavy státu dohodly, bylo datum schůze představitelů čtyř velmocí v Paříži.

Nicméně Eisenhowerova předvánoční cesta měla své klady v tom, že vytvořila lepší podmínky pro skutečné diplomatické jednání, které bude předcházet, a jimž se jistě budou vyznačovat schůze hlav čtyř velmocí. A to jest jistě kladný a nadějný přínos do počátku NOVÉHO ROKU!

Z KANCELÁŘE JEDNOTY

Výkonný výbor Jednoty konal schůzi dne 24. listopadu v Chicagu. Zálčivosti, které byly projednány se mimo jiné týkaly následujících věcí.

1. Sjezd Jednoty. Odporučeno, aby se sjezd

Jednoty konal na jaře 1960 v Chicagu ve Warren Park Presbyterian Church. Datum sjezdu nebylo definitivně určeno, ale dva dny byly navrženy—19. duben neb 30. květen. Po zjištění přání a názorů bratří oblastních místopředsedů, přesné datum bude oznámeno v následujících číslech našeho časopisu. — Touto cestou též činíme výzvu ke sborům: i jednotlivcům, aby přispěli na cestovní fond, ze kterého by byly částečně hrazeny cestovní výlohy bratřím kazatelům, kteří se účastní sjezdu jako delegáti. Jednota nemá jiných fondů na tento účel. (Příspěvky zasílejte na adresu br. pokladníka a přesně určete, že jest to pro cestovní fond).

2. Projednáno bylo zastoupení Jednoty v Čsl.NRA. Vzhledem k tomu, že zesnulý br. předseda V. P. Stupka požádal jak br. far. J. F. Šefla tak i br. Opie-ho, aby zastupovali Jednotu ve zmíněné organizaci v době jeho nemoci, bylo zařinim předsedou br. Edwardem Čatlošem rozhodnuto, aby títo bratři zastupovali Jednotu v Čsl NRA do příštího sjezdu; br. Šefl na východě USA a br. Opie na středo-západě.

VŮLE LIDSKÁ A VŮLE BOŽÍ

(Dokončení ze str. 1)

moc, abychom vše učinili, aby přišlo království Boží. Učinili jsme to?

Proč Bůh nezastaví studenou válku? Do slova vzato—mohl by. Jistě. Proč tedy ne? Kdyby to učinil, musil by změnit úplně své plány, které měl od počátku. Musil by úplně změnit to, co čteme hned na začátku Bible: "Učiňme člověka k obrazu svému." Bůh by musil říci: "Béfu zpět svobodnou vůli, kterou jsem vám dal." "Už se nebudete moci sami rozhodovat, to budu nyní vždy činit sám." Bůh by mohl vše změnit, avšak pak by musil změnit veškeré své vesmírové plány.

Někdo však namítne: "Což by nemohl Bůh alespoň dočasně ukončit tohle nekonečné běsnění?" Jistě. Avšak není pochyby o tom, že kdyby pak lidem vrátil zase svobodnou vůli, znovu by činili přípravy pro své pekelné plány.

Jest jen jedna cesta k změně světa—a to jest změna srdce člověka. Jest jen jedna cesta—dobrá vůle. "Lidem dobrá vůle." Nebo

jak Pavel to praví—jeden druhého za důstojnějšího mít než sebe. A zase jak to Komenský praví—musíme mít ráj v srdci, když budeme chtít změnit labyrint světa také v ráj. Nemají komunisté pravdu, že všem bude dobře, když bude dobrá společnost. To jest stavba od střechy. Ráj na světě bude jen tehdy, když začneme od jednotlivce.

V Getsemanské zahradě Pán volil cestu vůle Boží. Jeho učedníci jednou navrhovali modlitební hodinu, aby Bůh s nebe seslal oheň na Jeho nepřátele, kteří Ho zamítali. On to odmítl. Nechtěl nikoho nutit k následování.

Proč Bůh nezmění svět, proč nezastaví studenou válku? Proč nemáš lepší děti? Nemůžeš změnit jejich vůli. Oni mají své vůle. S tou vůlí přijdou už na svět a brzy se o tom přesvědčíš. A ta vůle přemáhá tvoji vůli. To zakoušíš už od kolébky. Když my nemůžeme zmocí své děti, proč se ptáš, proč Bůh nezastaví zlo na světě?

Ty nemůžeš milovat stroj a stroj nemůže milovat tebe. Bůh chtěl mít své děti a nikoli stroje. Bůh chce mít lidi, kteří by s ním chodili, rozuměli Mu, žili s Ním to nejbohatší, nejlepší. Nemůžete vynutit si lásku.

Bůh se odvážil velkého rizika a platil za to velmi vysokou cenu. Avšak nemysli si, že jest to Jeho vůle „aby zahynulo jedno z Jeho nejmenších. A nechce, aby i jen jedno Jeho dítě se Mu odcizilo, zabloudilo. Kdy bude na světě pokoj? Až ty budeš jiný. Bůh si to přeje, abys ty byl jiný. Ježíš Kristus volal: „Poďtež ke mně všichni, kteříž pracujete a obtíženi jste a já vám odpočinutí dám.“ Plakal, když nešli: „Ale nechtěli jste.“ Avšak nikdy nikoho nenutil.

A tak změna na světě nastane, až začneš sám u sebe. Jest zbytečno mrhat čas vymyšlením nové organizace, když nic neučiníme s lidmi, které budeme chtít do té organizace

postavit. Nová uniforma neučiní vojáka lepším, schopnějším bojovníkem.

Proto program Ježíše Krista jest stále časovým. Zub času nic na něm nezměnil. A proto nepřestaneme volat a hlásat se střechem, že nezvítězí-li On, pak můžeme čekat jen Chaos.

Komunismus chce zavést na světě ráj. Na konec prý budou všichni lidé bratři. Nebude válek, nebude policie, nebude soudu, nebude prý jich třeba. Avšak ta cesta, která k tomuto domnělému ráji vede jest dnešní komunistická cesta násilí. Moře slz a krve zaplavuje tuhle cestu. Těžko tomuhle evangeliu uvěřit. Nutit někoho do ráje bajonety nezní dobře. Jak docela jinak si vede Ježíš Kristus. Jeho ráj jest skutečný ráj lásky a ta cesta k němu jest cesta lásky. Nemůže být jiným, protože jest Synem Otce, který si nepřeje, aby i jen jedno jeho dítě zahynulo. Amen.

Enrico C. S. Molnár:

Dante — básník křesťanského rozhledu (1265 - 1321)

Před několika měsíci, kdy jsem psal o svém valdenském dědečkovi, zmiňoval jsem se o tom, jak byl velkým milovníkem italského básníka Danta, jehož *Božskou komedii* znal ve velkých úsecích z paměti. Už tehdy mně, malému klučinovi, zasadil do duše úctu k tomuto středověkému geniovi. Několik let později, a to už byl dědeček na slávě Boží, jsem s pohnutím stál u dantovského náhrobku v pochmurné byzantské Ravenně. Myslím, že mi bylo asi čtrnáct let, když jsem poprvé přečetl Vrchlického překlad *Božské komedie* (z let 1879-1882), v latině Ottově vydání. S postupem let jsem se častěji a častěji vracel k Dantovi. Nakonec jsem si přečetl *Komedii* v originále s dramatickými rytinami Gustava Dorého. Dnes chci tímto neodborným článkem kvitovat svůj vděk dědečkovi za to, že mi otevřel tuto bránu náboženského a estetického poznání, i Dantovi za mnohé hodiny inspirace i potěšení.

1. *Básník Dante*

Dante Alighieri se narodil koncem května r. 1265, a tak se datum jeho narození shoduje též s narozením první vyslovené demokracie křesťanské éry — svobodné republiky florentské. Florencie se tehdy stala městskou republikou, spočívající na vratkém spojení

vi obchodníků (kterým tehdy řkali „tlustí“) a řemeslníků („tenkých“), a řízenou volenými zástupci různých zaměstnání, cechy.

Jeho otec Alighiero di Belincione byl členem staré, urozené rodiny, patřící cechu lékařů a lékárníků, v němž byly sdruženy osoby rozličných intelektuálních povolání. Matka Dantova zemřela za jeho útlého mládí. Ve Florencii Dante vyrůstal v ovzduší rozpáleném politickými vášněmi. Město stranilo s Guelfy, stranou církve, která odporovala Ghibellinům, stoupencům císaře a státní moci na útraty církve a měst. Noví vládcové Florencie byli Guelfy, kteří vášnivě odporovali jakémukoli císařskému zásahu do italských záležitostí, ale rovněž tak byli hrdi na svůj blahobyt a starou nezávislost, na stará cechovní práva a svou demokratickou ústavu. Jejich hlavním problémem, za Dantova života, bylo jak zůstat věrnými anti-Ghibellini a jak se zároveň vystříci podřízenosti papežské kurii. Florencie vyhnala Ghibelliny spolu s feudálními rytíři roku 1265. Když Dante dosáhl věku „kde život náš je v půli se svou poutí“ (Peklo, 1:1), Guelfové byli rozděleni na dvě zápasící strany, na „Černé“, kteří byli ochotni kompromisovat s Římem a tak získat moc, a na „Bílé“, kteří bojovali o samostat-

nost jak od papeže, tak i od císaře. Historie nebyla s Bílými; byli nakonec poraženi, vůdcové přechali do exilu — a s nimi též Dante.

Po celý život Dante, pravý syn středověku, věřil v numerologii, vliv čísel a jejich symboliky na život. Vidí celý svůj život ovlivňován zvláště třemi číslicemi, 3, 9, a 10. Tři události především daly směr a smysl Dantovu životu: náhlá smrt mladé dívky, politická čistka v rodném městě, a pád císaře a konec jeho invaze do Itálie.

Dantův život ve zkratce je příběh chlapce, který v devátém roce svého věku se setkává s "krásnou vidinou" Beatricií, dcerou bankéře Portinari, o rok mladší. Podle vlastního přiznání probudil se v něm básník pod vlivem tohoto osudového setkání. "V oné části knihy mého vzpomínání, kde bylo málo co čist, je rubrika, která praví: "zde se začíná nový život . . . kdy se zjevila mým očím jasná Paní, ta, které jméno jest Beatrix . . ." Po řadu let ji nevidí, až v osmnáctém roce svého věku se s ní opět setkává a vyměňuje si s ní několik slov. Tak vypravuje Dante o svém setkání s Beatrici 18 let později, v autobiografické zpodobě *La Vita Nuova*. Básník nikdy na Beatricii nezapomněl a přičinil se o to, aby na ni svět také nezapomněl.

O něco později Dantův otec zařizuje sňatek mladého Danta s Gemmou Donati, a Beatrix, poslušná přání svého otce, se vdává za bankéře Šimona de' Bardi. Ve dvacátém patém roce Beatrix umírá a její smrti "světlo odešlo z mého života." Ve dvacátém sedmém roce (3x9) měl Dante "údivnou vidinu milované Beatrice" a tak byla dovršena trojice devítky.

Už ve florentském období Dante studoval pilně starověkou i středověkou filosofii. Četl Platona, Cicera, Horáce, Vergíliu, Ovidia, sv. Augustina, Tomáše Akvinského a celou tu bohatou pokladnici středověkého vzdělaného křesťana, hlavně pod vedením učitele a přítele humanisty Brunettiho. Po letech mu děkuje v *Božské komedii*:

Ve třicátém roce se Dante stává členem priorů florentské městské a státní rady. Roku 1300 je jmenován vyslancem do republiky San Gimignano (kde máme dodnes zachovány středověké mrakodrapy), poté do Říma a na konec — bylo to v roce 1302 — byl vy-

povězen z Florencie stranou Černých. Dante bloudil z místa na místo jako host různých italských měst. Dvacet let Dantova života ve vyhnanství je doba, kdy s hlubokou pronikavostí poznal pravdu bolestně známou celé řadě našich moderních uprchlíků a exulantů,

. . . jak slane chutná cizí skýva,
jak po schodech cizích dolů plížít
a na horu zas, krušná cesta bývá,

(Ráj 17:58-60)

a jinde: "není větších bolů / než v době bídy vzpomínati blaha" (Peklo 5:121). Dante zemřel roku 1321 v Ravenně, v domě šlechtického přítele Guida Novella z Polenty.

2. Božská komedie

Grandiosní obraz *Božské komedie* je rozdělen na tři části, samostatné a přece spolu související. Každá část je výrazem charakteristiky jedné osoby svaté Trojice:

I. *Peklo* (přestavující symbolicky spravedlnost a moc Boha Otce),

II. *Očistec* (představující symbolicky moudrost Syna Božího), a

III. *Ráj* (představující symbolicky lásku Ducha Svatého).

Každá část obsahuje 33 zpěvů čili kapitol. Tedy mám celkem 99 zpěvů. Přidáme-li první, úvodní "canto" Pekla, máme dohromady 100 zpěvů. Stovka je "dokonalým číslem." Stejně tak jednička je dokonalým číslem Trojice. Dokonce i básnická forma *Božské komedie* se musí přizpůsobit tomuto numerologickému symbolismu. "Terza rima," totiž trojveršové strofy, je sloh vytvořený Dantem.

Božská komedie je titánská syntéza své doby a výsledek tvůrčího úsilí hluboce věřícího křesťana, který přesně podřídil svému ideovému záměru materiál ohromující svou mnohostranností, encyklopedickou šíří rozhledu a úžasným množstvím vjemů. Theologicky důmyslně zpracovaný epos *Božské komedie* je rozdělen na tři části, peklo, očistec, ráj. Mythos pekla přijal ze středověké církevní tradice; je rozděleno v devět kruhů s patřičnými odplatami hříšníků; a tu samozřejmě jeho sympatie a antipatie vtiskly pečeť soudům pekla, Moudrý pohan Vergilius je jeho průvodcem na pouti kruhy pekla a stupni očistce, kde pláče nad rozháraným osudem své země:

*"O služko Itálie, bolu chýše,
bez vůdce korábe, jímž orkán zmítá,
ne paní krajin, nevěstinci spíše!*

(Očistec 6: 76-78).

Taktéž bychom mohli my, exulanti dvacátého století, naříkat nad osudem staré vlasti! Opravdu, nikdy jsem Dantovi tak dobře neporozuměl jako když jsem ho zase četl v exilu! Na konci Očistce se Dante ukazuje být pravým platonistou, který je obeznámen se slavným podobenstvím Platónovy jeskyně. Stejně jako Platonův zajatec vystupuje ze záseří jeskyně do slunečního světla, tak i Dante vyznává:

*Já vracel jsem se . . .
tak obnoven, jak stromky v čase vesny
mladistvým listím jsou zas omlazeny,
čist, uzpůsoben stoupat mezi hvězdy.*

(Očistec 33: 145).

Dostihnou pozemského ráje v průvodu Beatrice básník se povznáší k blažené vidině Boží.

Dantova Komédie je alegorii, podobenstvím. U Danta každá alegorie má dva výklady: za první výklad doslovný a za druhý výklad symbolický. Kdo si to neuvedomuje při četbě Komédie, nikdy autoru neporozumí. Tak na příklad, kdykoliv Dante vystupuje v básni jako poutník, tu v doslovném výkladu představuje sebe sama autobiograficky. Ale symbolicky Dante-poutník představuje také hříšník, lidství tápající po pravdě a Božím odpuštění. *Vergilius* je v doslovném příběhu známým antickým básníkem, autorem *Aeneidy*. V alegorii *Vergilius* představuje lidskou moudrost a rozumování, soběstačnost. *Beatrix* představuje Dantovu lásku, mladou florentskou dívku, dceru bankéře Portinariho. V symbolickém výkladu *Beatrix* představuje Boží milost, církev, pannu Marii, Božího posla.

Ve své celosti je kniha básnickým a prorocky ostrým protestem proti lidskému hloupému maření Boží prozřetelnosti, apotheosou celého světa jako části Království Božího a oslavením Boží moci a moudrosti a lásky. Symbolicky, skrze Danta, poutník prochází "temným lesem" (Peklo 1:2) hříšného člověčenství k Městu Božímu, neviditelné církvi a věčnému království Ježíše Krista.

Čteme-li *Božskou komedii*, musíme věřit s Dantem v křesťanské učení o člověku jako

racionelním stvoření. Nejsme obětí náhody či okolí či freudovského podvědomí; dobro a zlo nejsou relativní. Člověk podle Danta, a to je hluboce biblické, má ve vůli svobodnou vůli (Ráj 1:131), a důsledky jeho svobodné vůle zasahují do věčnosti. Božská komedie je především dramatem vůle a duše; není pohádkou, ale velkolepým křesťanským podobenstvím, jinotajem, odvozujícím svou moc z hrůzy a nádhery křesťanského zjevení.

*"Největší dar, jež uštědřil Bůh duši,
když stvořil ji, jehož si nejvíce cení,
jenž jeho dobrotě též nejvíc sluší,
je vůle svobodná, již obdaření tvorové
všichni s rozumem a kterou / se řídili
a řídí ve svém chtění . . ."*

(Ráj 5:20-23).

V tom smyslu jsou si Dantova *Božská komedie* a Komenského *Labyrint světa a ráj srdce* hodně podobny.

Roku 1952 vyšel v Praze překlad Božské komedie z pera O. F. Bablera, (Vyšehrad, 544 str.), s oceněním Dantova díla ze studovny K. N. Deržavina. Podle tohoto sovětského spisovatele Dantův život spadá do kolbiště středověkých zájmů šlechticko-buržoasní strany a představitelů buržoasně-demokratické Florencie (str. 539) a jeho dílo prý je básnickovou reakcí na sociálně-politický boj jeho doby. (str. 543). To je hotový nesmysl. Ovšem, že Dante, jako každý kritický křesťan, všímá si politických a sociálních poměrů, ale vždy a soustavně jenom ve světle křesťanského svědomí a Boží pravdy. Deržavin jakoby soudil veliké město po několika dnech, kdy se štáral sklepy a podzemními stokami a kanály. Neřivil bych se, kdyby v reportáži psal o špině, krysách a zatuchlém vzduchu. Ale to není celý obraz města. To městské podzemí je tu jenom k vůli městu, jehož zdi a věže se vzpínají k nebesům. Je to jedině pro vidinu Boha v ráji, že celá ta Dantova alegorie byla vypracována. To Marxisté prostě nemohou nebo nechtějí pochopit. Ukázkou je Dantovo skutečné reformační rozhořčení, ve kterém nešetří ani papežů. Všimněme si na příklad, jak Dante soudí papeže Mikuláše III. v osmém kruhu pekelném — hříšník tu je souzen konfrontací s Pánem Ježíšem. Básník vytýká Mikulášovi:

Nuž pověz mi, zda před dávnými věky
snad poklad od Petra Pán dostat hleděl
za klíčů moc, jež nebude s něj sňata?
Vždyť víc, než "Za mnou pojď" mu
neodpověděl.

Nežádal ani Petr ani druží zlata
a stříbra od Matěje zvoleného
k hodnosti, která Jidášovi vzata,
Nuž buď si zde, neb došels trestu svého,
a hlúdej groše hříšně vyzískané . . .
A nebýti mé úcty svrchované,
která těm klíčům drahým zadost činí,
jež v žití veselém tys třimal, pane,
slov důtklivějších snad bych užil nyní,
neb vaše lakotnost svět hnusem halí,
když vysušuje zlé a dobré špiní . . .

(Peklo 19:90-105).

Na jiném místě, v Ráji 21:127-135, Petr
Damiani píše o svém rodném městě:

"V tomto místě býval Petrem Damianem
jsem kdys s Petrem hříšníkem byl v domě —
Kdys Cefas přišel, vyvolená z davu
Nádoba Ducha, hubení a boší,
a kde jim dána, brali sobě stravu,
Pastýře dnešní stále aby kdosi
podpíral s boku, pečuje tak o ně,
tak těžcí jsou! a zezadu je nosí!
Pláštěnku přehazují přes komoně
takže dvě mrchy skryty v kůži její.,
Ó trpělivosti, co snášíš pro ně!

A Dante nemá lepšího úsudku o církevních
poměrech v rodné Florencii (Ráj 17:47-51):

Jak z Athén musel Hippolyt, kde žiti
nevěrná, krutá macecha mu nedá
tak Florencii ty máš opustiti.
Tak se to chce a tak se to i hledá . . .
v městě, kde s Kristem kupčí se až běda.

Ano, nepřeháním, když pravím, že Dante
je skutečně básníkem církve očistné a reformující;
není jenom vrcholným básníkem a pismákem
vidin, ale také kazatelem spravedlnosti (vir
praedicans iustitiam), pravověrným
bohoslovcem i mystikem. Proto je to jeho
peklo tak hrůzné, proto je jeho ráj tak radostný
a stkvoucí, aby ti, kteří čtou jeho báseň, byli
puzeni strachem, vírou nadějí i láskou z
hlubin pekelných do vidiny věčného blaženství.
Dantovská kosmologie a astronomie je
ovšem ohlasem středověké vědy; uspořádání
země, planet a hvězd je ptolemaiovské, po-

dobné biblické kosmologii, jakou nacházíme
na př. v Genesi. S tímto rozhledem Dante
nemá zásadního rozporu. Kosmologie ta mu
poskytuje rámeček, do kterého zasazuje své
hluboce křesťanské přesvědčení, že člověk je
stvořen pro věčnost; odtud jeho inference,
že pád Adamův a vykoupení Ježíšem Kristem
jsou dva nejdůležitější theologické fakty
v dějinách lidstva. Samozřejmě připouští, že
člověk jako tvor náchylný k hříchu, má svůj
úkol zde na zemi. A tu se Dante liší od sv.
Augustina i od Kalvína, když učí, že člověk
je povznášen cílem, pro který žije. Už dříve
než Boží milost otevřela dveře spasení,
člověk, ač pokazený hříchem a narozený v
bolesti, přece jest schopen žít život hodný
chvály v přítomnosti Boží, a to především,
užíváme-li s rozvahou rozumu, Božího to
daru:

"Ze dosud milost a sláva
ve světě tvé se jejich dlu splácí,
proto i zde se výsada jim dává."

(Peklo 4:78).

Se středověkem také Dante věřil v tak zv.
"Donaci Konstantinovou," podle níž prý císař
Konstantin Veliký dal roku 325 papeži
Sylvestrovi II. lateránský palác v Římě s
různými privilegii. Ale jak Valdenští tak i
Dante vidí v donaci, t. j. ve spojení církevní
moci duchovní s mocí světskou, počátek
pokazení církve Kristovy, její touhy po majetku
a simonie:

ne obrácení tvé, však věno tvoje
prvnímu Otcu, bohatstvím jež slyne!"

(Peklo 19:115).

Jak je tu Dante blížek našemu Chelčickému,
který stodvacet let později píše: "Protož
Konstantin, vstoupiv do víry s úřady i s právy
pohanskými a vzav moc nad křesťany, uvedl je
pod práva pohanská . . ." (Sit' víry, kap. 22).
To byl, podle Danta, první pád západní
církve, a druhý pád nastal, když vlády-
chtiví papežové Innocent III., Řehoř IX., a
Innocent IV. prosazovali svůj primát:

". . . Nedbá se Evangelia a řečí
církevních Otců, a jen Dekretály
pílně se čtou, jak jejich kraje svědčí.
Přeje si toho papež s kardinály:
Nazaret už nemají před očima . . .
však Vatikán a jiná místa Říma . . ."

(Ráj 9:133-5).

V Božské komedii je Dante víc než analytistou politicko-náboženské situace; je bohoslovcem a především mystikem. S pomocí "jasné paní Betrice" chápá transcendentální skutečnost Boží přítomnosti ve formě mohutné řeky světla:

*A svit pak zřel jsem jako řeku hnaný,
ve které se jasy mezi břehy skvěly . . .
"Hluboká touha, jež tě k tomu nese,
že toho, co tu zříš, chceš známost míti,
mně líbí se tím více, čím více dme se.
Však z této vody dříve musíš pít,
než se tak velká žízeň v tobě stráví . . ."
Světlo je nahoře, jež Stvořitele
zřetelným činí tvorů, který zírá
a v jeho zření jen svůj mír má cele . . .*

(Ráj 30:61-99).

*Ó milosti, jež smělost jsi mi vlila
zrak vnořit do věčného světla v jase,
až schopnost zření se v něm roztavila . . .
Zřel jsem . . . podstatu případky i*

Jiří Mencl:

Pokoj mrtvým

Na pokraji lesa nad vesničkou Pražák je hřbitůvek obehnaný b'lou zdi, v jejímž rohu je zděný domeček — márnice. Se tří stran je tato zeď již zdálky viditelná. Neznalý by předpokládal, že je tu osamocená selská usedlost.

Hřbitůvek byl majetkem náboženské obce židovské a byli zde pohřbíváni souvěrci z celého vodňanského okresu. Obyvatelé Pražáku byli zvyklí na hřbitov od nepaměti a nedovedli by si ani své vesničky představit bez tohoto místa posledního odpočinku.

Příkrá úvozová cesta vede podél hřbitůvku a dále lesy do Svobodných Hor Vodňanských. Koňská nebo volská sprčeň musila vydat poslední síly, aby zvládla svah za nemalého hlučného pobízení vozků. Když se vozidlo přiblížilo k hřbitovní zdi, umlklo hulákání; teprve několik kroků za zdi se zdvojnásobilo.

Vodňanští v neděli konali procházky na Pražák, kolem hřbitůvku ke Stožicím, a mnohým z nich přišlo na mysl přání: zde bych chtěl také jednou odpočívat, nebo: ty si ale umělí vybrat místo! Vysoká zeď bránila pohledu na hřbitov; jenom břízy, jedle, plané třešně a výhonky ostružiní přečnívaly.

Odtud byl čarokrásný pohled na Pošu-

pravou míru . . .

(Ráj 33:82).

Tak jako prorok Izaiáš "léta, kteréhož umřel král Uziáš" (Iz. 6:1) měl mystickou vidinu Pána na trůnu vysokém a vyzdviženém; tak i Dante, umírající na malarii v Ravenně po nepodařené diplomatické misii do Benátek, měl duši osvícenou, když viděl "světlo věčné, samo v sobě tkvící" — "O luce eterna, che sola in te sidi . . ."

V tom všem Dante byl myšlenkově mnohem více reformátorem nežli byl kazisvět Savonarola, katolický puritán a netolerantní diktátor Florencie několik generací později. V Dantovi vidí kulturní svět vrchol středověké literatury, Itálie v něm vidí zakladatele spisovné italštiny a nevyrovnatelného básníka a je na čase, aby protestanté objevili v něm básnícky bohosloveckého Jana Křtitele evropské reformace.

maví, hřebeny pohoří šumavského, na budějovickou rovinu s rybníky a na věnec hvozdů vltavotýnských, hlubokých a písceckých.

Na vnější straně zdi mají hřbitovní stráž panenské břízy s neproniknutelnou hradbou trnkoví, ostružiní, maliní, šípkoví a lískoví, která zabraňuje přiblížení se ke zdi. Zde na jaře vydechovaly líbeznou vůni fialky a na podzim rostly nejkrásnější hříby a zralé velké černé ostružiny. Všechny tyto dary zůstávaly nepovšimnuty, neboť náležely mrtvým.

Nesčíslněkrátě sám nebo s dětmi procházel jsem se tímto romantickým zákoutím a dlouhé chvíle sedával na březové lavičce, zatím co děti si hrály nebo sbíraly jahody. Byl zde hluboký klid a odtud byl rozkošný pohled na kus krásné, české přírody.

Za deset roků po válce šel jsem se podívat na židovský hřbitov. Bylo jaro. Množství trsů fialek opět rozšiřovalo líbeznou vůni. Se hřbitovem se však stala úžasná změna. Zeď, která kdysi bělobou svítila do širého okolí, je na mnoha místech rozbourána, vrata hřbitovní a dvéře do márnice vyvráceny, náhrobní kameny s hebrejskými nápisy zpřerázeny a všechny hroby zneuctěny. Jak je to jenom možné? Vždyť těmito místy se nepřehnalá válečná lítě, zde nebylo leteckých náletů — tu byl po celou válku naprostý klid

— a přece!

Přiroda sama se stydí za lidský hyenismus a svými prostředky se snaží zakrýti znevěčená místa. Tam, kde hroby otevřeny se zprachnivělými kostmi a ztrouchnivělými prkny, kde náhrobky zpřeráženy, tam během deseti let vzrostla neproniknutelná houština ostružiní, šípkoví a trnkoví, která milosrdně zahaluje otevřené rány lidského zpustlictví.

Ani mrtvým pokoj?

Přemysl Pitter:

V L A S T.

Byl jsem hluboce dotčen svědectvím církevního rady Dietricha Frindta, který úvodní přednáškou zahájil synodní shromáždění sudetoněmeckých evangeliků, první po jejich vypuzení z vlasti. Sjezd se konal v Kasselu, v samé blízkosti hranice, jež rozdělila Německo na Východní a Západní. Četné sjezdy našich bývalých německých spoluobčanů se zpravidla vyznačují zdůrazňováním svatého a nezadatelného práva na vlast, kterou jejich předkové po mnohá staletí obývali a v níž nejen bojem, ale mnohem více kulturním úsilím společně s obyvatelstvem slovanských zušlechťovali. Proto tím větší bylo moje překvapení, když z úst slavnostního řečníka zazněly tóny, svědčící o tom, že toto shromáždění stojí pod mocí ducha, jenž není z tohoto světa, ale kterého svět právě nejvíc potřebuje.

Avšak slova Frindtova neplatí pouze našim sudetoněmeckým krajanům; mají tutéž platnost i pro nás Čechy a Slováky, kteří se stavíme pod autoritu slova Božího. Nebudu se snažit podat obsah Frindtova proslovu. Nemám záznam jeho řeči, avšak mám biblické citáty, na nichž založil své poselství.

Verš 10. z 22. kapitoly Jeremiášovy a žalm 137. nám ukazují, jak starozákonní člověk byl úzce spjat se svou pozemskou domovinou. "Neoplakávejte mrtvého," praví prorok, "a neteskněte nad ním, ale plačte nad ním proto, že již neužrjí zemi, v níž se narodil." Židé, žijící jako zajatci v Babyloně, nebyli schopni zpívat své písně sionské v zemi cizí.

Druhá kniha Mojžíšova líčí, jak Izrael nebyl nikde doma, ani v Egyptě, ani v místech, kudy táhl, dokud nespočinul v zemi, "kterou Bůh dal jemu." Všude jinde se cítil cizincem,

bezprávným a nezajištěným, i když se mu hmotně dařilo dobře (u masných hrnců egyptských). Kanán se mu stává vlastí, to jest majetkem. Jen tam se může vyžívat a Bohu sloužit. Židé, i když se narodili a žijí mimo vlast, pokládají jen ji za svou domovinu, kam putují k bohoslužbám a aby nakonec v ní i své kosti složili. Židé ve vlasti žijící litují těch, kdo musí žít v cizině. Proto mají soucit s cizinci a poskytují jim rovných práv. (V. Mojž. 10, 18 a j.) V posledu se však stávají všichni cizinci, když země jejich je Římany podmaněna a mnozí jsou nuceni opustit vlast. Ani po mnohých staletích, strávených po všech končinách světa, neumikají jejich toužebné zpěvy a modlitby, jimiž prosí za návrat do země svých předků. Politicky se tato touha vyjádřila v novodobém sionismu a obnovení izraelského státu.

Příchodem mesiáše—Ježíše Krista—nastala úplná přeměna v pojetí vlasti. Podle židovského pojetí měl mesiáš Izrael osvobodit a jeho vlast povznést nade všechny ostatní. Proto nemohli uznat Ježíše mesiášem, neboť přišel jako pokorný služebník a nikoli jako mocný panovník; nemohli přijmout Ježíše za mesiáše, neboť prohlásil, že jeho království není z tohoto světa a účast na politickém úsilí osvobozovacím odmítl slovy, že jen poznání pravdy osvobozuje. (Jan 8.) Sám byl jako cizinec mezi vlastními, jako opovržený tulák, pomatanec a konečně zločinec. nubezpečný vlasti a řádu.

Cizinci ve vlastním národě, psanci a kacíři se stali pak i všichni, kdo se dali za Ježšem. Učedník a následovník Ježíšův nemá ve světě stálého přebývání. (Srovnej; Marek 10,29; Fil. 3,20; Žid. 11,13-14; Efez. 2,19.) Jsme zde na zemi jen hosty a cizinci, protože máme vlast, která je v nebesích. Žítí vírou znamená být bezdomovcem. Proto ve světle Božího slova nemůžeme mluvit o svatém a nezadatelném právu na vlast. Toužebné snění o domovině je v rozporu s touhou křesťanovou po vlasti, o které slovo Boží mluví a jí zaslubuje. V jeho světle není vlast v tomto světě nejvyšší hodnotou. Křesťan je poutník na cestě za domovinou v blízkosti Boží.

Z tohoto hlediska se křesťanství a vlastenectví (nacionalismus) vylučují. Křesťan je prost všech národnostních předsudků. Bere

na sebe viny svého národa a odpouští viny národů jiných, jsa pamětliv slov svého Mistra: Nesud'te a odpouštějte. Pomáhá odstraňovat nedorozumění a překážky, které národy rozdělují a usiluje o sbratření všech národů, plemen a tříd.

Zejména křesťan, který musil svou rodnou zemi opustit, má významné a důležité poslání ve světě. Na sobě a v sobě prožil, co znamená být cizincem a psancem, často bez práv a ochrany. Tato zkušenost mu káže, aby se stal zastáncem těch, kdo jsou vydáni podobnému osudu. Pobytem v jiných zemích a národech rozšířil se jeho obzor a prohloubilo jeho chápání. Je tedy nad jiné povolán k tomu, aby pomáhal stavět mosty nad propastmi a varovat před hříchy, jež uvrhly vlastní jeho národ v neštěstí.

Avšak i křesťané žijící v rodné zemi nejsou více než pouhými cizinci. Do jejich národa vnikly ideje, které jsou v rozporu s duchem Kristovým. Těžké je jejich postavení, zoufalý jejich boj. Jsou v pokušení vyzývat ke křesťáckému tažení za osvobození jejich vlasti a naklonění k tomu, aby podrývali moc, která jejich národ zotročuje. A přece toto není pravý boj křesťanův. Učedník Kristův ne-

návidí hřích, ale miluje hříšníka. I toho, který mu zlo působí. Jeho zbraně jsou zbraně ducha, jimiž přemáhá lež, a prostředky jeho boje mají vysokou mravní úroveň. Je si vědom, že také tento boj si vyžaduje obětí. Avšak tyto oběti přináší Ježíšův učedník sám a neobětuje jiné.

Křesťanství nepopírá a neuменьšuje lásku k vlasti; naopak. Křesťanství každou lásku jen očišťuje, zhodnocuje a povznáší. Křesťanství zbavuje naši lásku k rodné zemi a k vlastnímu národu sobectví a pýchy. Vlastenectví v tomto smyslu je mu úkolem, který mu byl dán zrozením v onom úseku světa. Nezapomíná však, že vlast mu nebyla dána jako vlastnictví, nýbrž jen propůjčena Bohem jako role k dočasnému užívání. — Vzdělává ji, ale nelpí na ní. Celou svou vnitřní bytostí hledí vzhůru, k oné pravé vlasti, z níž byl vyslán a do níž se zase vrátí. Jeho pozemská práce nese natolik pozehnání, nakoľik se dala "pod zorným úhlem věčnosti."

Čte a rozšiřujte Křesťanské Listy a Husův Lid! Předplat'te časopis nejen sobě, ale i svým přátelům!

ROZHLEDY

Přemysl Pitter:

Za Dr. Ing. Karlem Skorkovským.

Dovídám se, že na podzim zemřel v Praze Dr. Karel Skorkovský, budovatel Jiráskova mostu a mnohých význačných staveb. Pocházel ze staré evangelické rodiny. Poznal jsem ho takto:

Bylo to na jaře 1933 za největší hospodářské krise. Četl jsem v Peroutkově "Přítomnosti", že jistý vinohradský stavitel, dobrá československá duše, postavil a daroval několika rodinám nezaměstnaných a nebydlících dělníků domky. Zeptal jsem se red. Peroutky na jeho jméno. Vzápětí jsem seděl v pracovně Dr. Skorkovského a líčil mu bedný stav dětí oněch rodičů, kteří jsou přes den zaměstnáni mimo domov. Špinavé předměstské ulice jsou jejich domovem, kde tráví všechny svůj volný čas. Vyprávěl jsem mu o našich besídkách a o tom, jak naše výchov-

né snahy zroskotávají na nevhodných místnostech. "Potřebujeme vlastní dům, s hernami a pracovnami, s hřištěm a zahradou," byl závěr mého výkladu. A rozprostřel jsem před ním plán takového útulku.

Učedník, který mne před tím k Dr. Skorkovskému uváděl, kladl mi důtklivě na srdce: "Ale jen minutku! Pan doktor je nesmírně zaměstnán!" A zatím míjejí minuty za minutami, já vykládám a můj protějšek pozorně naslouchá. Pak přihlédne k plánům.

"Jak na to koukám, je to stavba za nejméně půl milionu. (A tentokrát koruna měla ještě cenu) Máte na to?"

"To je právě důvod, proč jdu k vám. Slyšel jsem, že máte pochopení pro lidskou bídu a zvláště bídu dětí. Z darů a příspěvků jsme koupili pozemek pod Vrchem u sv. Kříže u olšanského rybníka na Žižkově. Také do stavby máme trochu peněz, ale není to mnoho. Avšak věřím, že nám přijdou další přátelé na pomoc."

"Tedy chcete bych vám to postavil na dluh."

Následovala dlouhá přestávka. Už to, že mne hned neodmítl, bylo mi velkou úlevou. Hleděl na ten plán jaksi nepřítomně, s našpulenými rty, a já se v duchu modlil. Pak řekl krátce: "Přijďte pozítří. Zatím nic neslibuji. Plány mi tu nechte."

Byly to dlouhé dva dny a ještě delší mi připadala chvíle, kdy jsme opět seděli proti sobě v klubovkách jeho příjímacího pokoje. Já nezačínal a on mlčel. Dnes ve vzpomínce mi to připadá, jako bychom byli konali kvékerskou tichou pobožnost. Konečně promluvil:

"K jakým splátkám se zavazujete?"

le se šířilo, dosavadní prostory "Miličova domu" nestačily. Bylo třeba dalších pracoven, tiché studovny, hudební síně. Starý dluh daleko ještě nebyl splacen, když jsem na jare roku 1936 znovu seděl v pracovně Dra. Skorkovského a líčil mu naléhavou potřebu přístavby. Dr. Skorkovský a jmenovitě jeho choť se přesvědčovali o dobrém výchovném a záchranném díle, které se v "Miličově domě" koná, a tak tentokrát bez dlouhého rozmýšlení přivolil. V málo měsících byla stavba dohotovena se svědomitostí, jakou se stavby Dra. Skorkovského vesměš vyznačovaly.

V době nacistické okupace byli jsme my i Dr. Skorkovský nad jiné ohroženi. My tím, že jsme se ujímali židovských dětí a je skrý-

"Miličův dům". útulek mládeže v Praze na Žižkově.

"Nemohu se zavázat k žádným splátkám, protože nevím, jak se nám budou dary a příspěvky scházet. Bude potřebí dost peněz i na provoz. Ale spláceli bychom svědomitě."

Dr. Skorkovský se na mne podíval z pod hustého obočí. Našpulil rty a zas mlčel.

"Dobrá," řekl na konec, "já vám to postavím, ale jen část. Dořešek a sál. Až budete mít zaplacenou první etapu, postavím vám druhou."

Vánoční slavností téhož roku jsme zahájili činnost v "Miličově domě." Dílo samo vydávalo mocné svědectví a množství přátel a příznivců, hlavně čtenářů měsíčníku "Sbratření", přispívalo vydatně nejen na provoz, ale i na splátky stavitelů. Naše pracovní po-

vali, Dr. Skorkovský svou láskou k ruskému národu. Ve svých ateliérech zaměstnával mnoho ruských emigrantů. Válka a okupace skončily a na Dra. Skorkovského dopadla drtivá rána: jeho podnik byl "znárodněn" a první, kdo musil své dílo opustit, byl on sám.

Také já byl v roce 1950 z "Miličova domu" vypuzen. Navštívil jsem Dra. Skorkovského před svým útekem. Jeho šlechtná choť zemřela a tak žil sám ve svém skromném vinohradském ústraní. Seděli jsme spolu opět tiše ze stolem, jako při kvékerské pobožnosti. Myšlenky šly hlavou, ale nenalézaly vyjádření. Vzpomněl jsem jeho ženy, jak sama vždy o vánocích napekla našim dětem ohromné

množství pečiva. Zeptal jsem se na jeho děti. "Syn studuje v zahraničí", řekl. "Zatím nechci, aby se vrátil."

Sám mi uvařil a nalil čaj.

"Myslíte, že to potrvá?" ptám se.

Sedí opět s našpulenými rty a neodpovídá.

"Co dělají je proti zákonům Božím a proti lidské přirozenosti", dodávám. "Nemůže to potrvat."

"Nepotrvá," řekl po chvíli, "jenže dočkáme se toho?"

Dr. Karel Skorkovský se nedočkal. Odešel dobrý člověk, československá duše.

KDO BYL JAN MILÍČ?

Veliký obroditel, mravní a sociální, předchůdce Husův. Je nazýván otcem české reformace. Jeho doba, doba Karla IV., byla sice dobou vzestupu kultury a Karlovy osvícené moci, ale současně i dobou velikého úpadku mravního. Lid volal po spravedlnosti a očistě, a když nenalézal sluchu u panstva světského ani duchovního, buď se bouřil nebo hledal útěchu v mysticismu. Církev se ztěžila bránila rozkladu. Milíčovy čisté duše se zmocnil děs z poznání, do jaké zhouby se řítí svět. Jeho mocná kázání "pohnula duchem národním až v samé hloubi jeho", praví Pařacký. Ujímal se utiskovaných, vyvržených, zanedbaných. Postavil v Praze pro ně domovy, jimž dal jméno "Jeruzalém". Zemřel v r. 1374. Jeho obec, v níž zřídil i školu pro své žáky, zůstává nedostíženým vzorem. Nikdo jiný nemohl lépe ztělesnit naši snahu. Proto jsme postavili jméno Milíčovo na svůj štít. —PPT.

HRST ANEKDOT O MILÍČOVĚ DOMĚ

Zvoní telefon.

"Tady 'Milíčův dům,' útulek pro mládež na Žižkově."

"Mohu mluvit s panem Milíčem?"

"To bohužel nemůžete."

"Tak mi zavolejte paní Milíčovou."

* * *

Mluvím se vzdělaným pánem, vysokým soudním úředníkem. Podle výslovnosti poznávám, že je z Hané a ptám se ho na to.

"Já su z Kroměříže."

"To vás tedy bude zajímat, že náš útulek nese jméno vašeho krajana. Milíče z Kro-

měříže."

"Víte já už jsem od mládeži v Kroměříži nebyl, já už tam ty lidi neznám . . ."

* * *

Několik pensistů se šourá po cestě kolem zahrady Milíčova domu, v níž si děti hrají. Ptá se jeden:

"Copak je to za dům tady?"

Odpovídá druhý:

"Inu, to je ten Milíčovej útulek pro děti."

"A kdo pak ho postavil?"

"To ňákej Milíč, velkej boháč, kerej bydlí tady na Žižkově v Milíčovy ulici," povídá s důležitou tváří tázaný.

Páru slov za Rev. Charles J. Trčkom.

Br. Trčka bol jediný z tých najstarších kongregáčnych kazateľov v Amerike. A pisateľ týchto riadkov je zase jediný a najstarší z tých prvých slovenských kongregáčnych kazateľov v Amerike. Br. Trčka i ja zažili sme duchovne vzdelanie v Oberline, Ohio. Oberlin v tom čase bol hmotne chudobný, ale hlboko bohatý duchovne. Nesmeli sme fajčiť, piť, tancovať alebo hrať v karty. Večerami nesmeli sme sa schádzať so študentkami. A táto duchovná a živá voda preniesla sa aj na kongregáčne české i slovenské sbory. Dbali sme nie o veľkosť sborov medzi našimi krajanmi, ale "akovosť" ako to Boh urobil Gedeonovi, ktorý predstavil 20,000 mužov proti nepriateľovi, no Boh mu to zmenšil na 300. A tej samej zásady sa držal Kristus, ktorý raz povedal: "Je mnoho povolaných, ale málo vyvolaných."

Br. Trčku som poznal r. 1904. Teda 55 rokov zpiatky. Dr. Shauffler ma poslal do St. Paulu ako "green" slov. študenta z Oberlina zastupovať br. Trčku po čas jeho prázdnin. Zostával som v jeho byte. Dobře sa pamätujem na jeho milú a vládnu manželku, ktorá sa chovala ku mne ako moja vlastná matka. Potom si pamätujem ich detky, ktoré sa hrávali so mnou. Myslím, že dcéruška opatrovala svojho otca až do smrti.

Kázal som tam slovensky, lebo br. Trčka od začiatku v jeho sboru mal aj slovenské rodiny. Mladý Pavel Milnár z Mengusoviec oženil sa s najstaršou dcérou Bočkovej rodiny zo Silver Lake. Za Pavlom prišiel jeho

brat a aj iný Slováci z Mengusoviec, ktorá malá slov. denka pod Tatrami stala sa akou-si malou Betaniou. Tam prinášala chlieb života Kristína Royová s jej duchovnými piesňami a spisy. Tam dochádzal jej zat' br. Chorvát, vydávateľ "Svetla", ktorý niekoľko ráz bol vrátený žandármi na ceste do Mengusoviec. Potom Krejnosovci, ujček br. J. Kanu, ktorý ho poslal do Oberlina, kde strávil dva roky. Teda všetci títo bratia z Mengusoviec posielali v listoch vodu živou br. Wechterovi, ktorý sa stal vodcom duchovným. Dnes ešte žije br. Rev. J. Galo i J. Soltis v Yonkers aj iní z Mengusoviec.

Na památku br. Trčkovi na hrob kladie:

*Spí, tam, sladko, s Bohom,
Kde slonco nevie zapadať,
Ja budem vždy tóba spomínať.
Ze si bol mojím priateľom."*

Rev. A. J. Moncol.

Z nášho Siona a odjinud

Redakce, Jednota a čtenáři našeho listu se připojují k mnoha přátelům br. Dr. F. Pokorného z Ely, Iowa, s přáním zdraví a požehnání u příležitosti jeho 93. narozenin. Dr. Pokorný, narozený 3. ledna 1867 v Habrčovicích u Kutné Hory, jest nejstarším kazatelem našeho česko-amerického Siona.

18. listopadu m.r. zemřel ve Wood Veterans Hospital v Milwaukee, ve věku 67 let, br. Josef Machotka. Br. Machotka se narodil u Muscody, Wisconsin. V roce 1915 graduoval z university státu Wisconsin. Od roku 1920 až do r. 1927, br. Machotka pracoval jako sekretář YMCA v Evropě. Nejprve v Athenách v Řecku a později v Praze. Během druhé světové války br. J. Machotka byl ředitelem U. S. O. v Madison, Wisconsin a v roce 1946 odešel do Číny, opět jako sekretář YMCA. V Číně zůstal až do roku 1949, kdy se navrátil do Madison, Wisconsin. V posledních několika letech br. Machotka byl zaměstnán v Milwaukee u velké společnosti pro stavbu a prodej domků. — Kromě manželky a dcery zanechává zde dva bratry a čtyři vnoučata. Pohřební obřady se konaly v Milwaukee a v Muscodě. Vykonal je bývalý

farář br. Machotky v Madison, Dr. Alfred W. Swan. Br. Machotka byl horlivým čtenářem našeho časopisu a ještě před nedávnem poslal redaktorovi povzbuzující dopis. Rodině vyslovujeme upřímnou soustrast.

Newyorské listy nedávno vzpomenuly 70. narozeniny krajana Hynka Mařase, českého kovotepce, který svou umělecko-zámečnickou práci šířil dobré jméno své rodné země ve Spojených státech již přes čtyřicet let. Umělecké práce br. Mařase zdobí Riverside Church v New Yorku, Yale University v New Haven, Conn., Columbia University v New Yorku a mnoho jiných institucí i soukromých residencí po celých Spojených státech. Do dalších let života přejeme br. Mařasovi hojnost zdraví a Boží požehnání.

V listopadu oslavil sedmdesáté páté narozeniny známý americký křesťanský socialista Norman Thomas. I když socialistické hnutí, které Norman Thomas řídil po mnoho let, nezískalo mnoho následovníků v U. S. A., přece jest nutno přiznati, že jeho vliv na veřejný život Ameriky byl značný. Norman Thomas a jeho strana nikdy nevyhráli ve volbách, ale jeho myšlenky pro širší sociální spravedlnost pro drobného člověka našly cestu do politických programů jak demokratické tak i republikánské strany.

Československá veřejnost v celém světě byla mile překvapena zaslouženým úspěchem Dr. Jaroslava Heyrovského, profesora pražské Karlovy university, kterému byla v říjnu m. r. udělena Nobelova cena za chemii. Toto jest poprvé co tato cena byla udělena Čechoslováku.

Profesor J. L. Hromádka řekl německému veřejnému shromáždění ve Frankfurtu v Západním Německu, že ateismus nesmí býti zaměňován za komunismus. Podle zprávy EPS ze Ženevy, pražský theolog prohlásil, že by to bylo "katastrofální", kdybychom pohlíželi na ateismus jako na politickou sílu jenom proto, že jest oficiálně vyznáván komunistickými státy. — Podle profesora Hromádky, atheism jest všeobecným fenomenálním zjevem titanských rozměrů v lidské společno-

sti, jehož původním zdrojem jest věda a technologie. Hromádka pravil: "Naším úkolem je přesvědčítí o tomto faktu komunisty." Dále pak řekl: "S komunisty můžeme úspěšně zápasit jen tehdy, když rozumíme jejich nové společnosti a máme-li vůči ní dosti dobré vůle a jsme-li ochotni převzít za tuto novou a komunistickou společnost zodpovědnost." Prohlašuje, že komunistická vláda ve Východní Evropě jest jenom důsledkem mnohaletého nezájmu, se strany demokracie, o lidské práva a spravedlnost, Dr. Hromádka připoměl že hodiny času nelze ani zastavit ani natáčet zpět. "Avšak křesťané mohou konfrontovat komunisty s novou skutečností. Mohou jim ukázat ne diskusi, ale skutky a praktickým životem, že komunistická představa, že všichni křesťané jsou buď reakcionáři neb obstrukčníci jest falešná."

Ve dnech 8. a 9. prosince m. r. se konal v Praze synod českobratrské církve evangelické. Novým synodním kurátorem byl zvolen br. Dr. Pavel Šimek, notář v Brandýse n. Labem. Synod se zabýval mnoha vážnými otázkami: schválením nového církevního řádu; jak církev odpoví na vládou z intenzivněný kulturní boj se "zbytky pověry" a i skutečné náboženské víry; likvidace sociální církevní péče, protože stát přejímá od r. 1960 péči o všechny církevní starobince a sirotčince atd.

Z Prahy nám bylo sděleno, že tam zemřela 13. listopadu m. r. s. Draha Šoltéšzová, manželka far. Štěpána Šoltéše, jehož sedmdesáté narozeniny jsme vzpomněli v září. S. Šoltéšzová byla nemocná po několik měsíců.

Dne 5. listopadu 1959 vysílal pražský rozhlas "rozhlasovou universitu", na jejímž pořadu byly hrubé útoky proti křesťanství. Autor úvahy tvrdil, že jak katolíci tak i protestanti jsou nástroji amerických monopolů, že církev uměle živí politiku studené války a hlásají použití atomových bomb proti "mírumilovným zemím lidové demokracie."

"Militarizace je spojena s vyzbrojováním zbraněmi hromadného ničení", pravilo se v relaci. "A právě tyto nejpalčivější národní problémy nám umožňují nejlépe nahlédnout do vatikánské ideologické laboratoře, kde je

křesťanství zvláště slučováno se zájmy amerických monopolů."

"Vládnoucí kruhy Vatikánu patří dnes k silám, které chtějí i nadále mařit ozdravení mezinárodní politické situace . . . Na příklad mezi věřícími byly a jsou organizovány kampaně proti našim (komunistickým-pozn. red.) zemím. Uměle bylo vyvoláno v život hnutí modliteb za církev mlčící, to znamená za katolickou církev lidově-demokratických zemí.— Věřící jsou vyzýváni, aby se celé hodiny modlili za své trpící bratry, kteří ve skutečnosti neexistují." Autor si zřejmě neuvědomil, že jeho "universita" o křesťanství ve světě je nejlepším náznakem toho, jak režim zachází s křesťanstvím na své vlastní půdě.

Pokud jde o protestanty, komentátor nejprve tvrdil, že "protestantské církve se snaží vytvořit jakousi gloriolu pokrokovosti oproti katolicismu, který je otevřeně na straně kapitalismu", ale dodal ihned: "Dnes má protestantismus vcelku stejnou úlohu jako ostatní církve a náboženství." Závěrem pak řekl, že všechny církve a všechna náboženství musí býti zničeny v rámci uskutečňování komunismu. — FEC.

DOPISY ZE ZÁMOŘÍ

(Tajemník Jednoty a redaktor t. l. obdržel mnoho dopisů od přátel ze zámoří, se kterými se setkal při loňské letní návštěvě Československa. Všichni naznačují, že naše přátelská návštěva jim byla velkým povzruzením a doufají, že v podobných návštěvách budeme pokračovat. — Jednota uvolnila menší obnos na zakoupení několika výtisků Phillipsova překladu Nového Zákona pro studijní potřeby několika kazatelů v ČSR, jakož i určitý obnos na vánoční dar potřebným rodinám. Jak pozornost Jednoty působila na obdarované jest vyjádřeno v několika úryvcích z jejich dopisů.)

"Radostně jste nás překvapili zasláním nového překladu Phillipsova. Hned jsme se do toho pustili a snažíme se přečíst denně aspoň kousek. Začali jsme s Janem a byli jsme udiveni, jak docela nově zní už první kapitola. Ale i třináctá kapitola Pavlovy epistoly Korinským je cizím překladem, který vedl k novému přemýšlení. Nejzajímavější

jsou ovšem zásady překladatelské, které jsou uvedeny v předmluvě. O něco podobného bychom se měli pokusit i v češtině. Můžeme vám děkujeme za tuto znamenitou pomůcku i pro činnost vykladačskou . . . Vzpomínáme často na letní návštěvu a doufáme, že budeme ještě živi, až přijedete příště do ČSR. Pozdravujte všechny bratry a sestry u víře. Přejeme vám všem požehnané svátky vánoční a pěknou vyhlídku do Nového roku."

"Před několika dny došel avisovaný výstisk Phillipsova překladu Nového Zákona. — Děkuji pěkně za něj! Hned jsem se pustil do srovnávání s Goodspeedovým překladem a jinými, které mám po ruce. Bude mně velkou pomocí. Vánoční i novoroční pozdravy všem přátelům."

"Váš vánoční dar došel před vánočními svátky. Byla způsobena radost na mnoha velmi potřebných místech. Nevím, bude-li každý jednotlivce moci individuálně poděkovat. Kdyby se tak nestalo, přijměte náš společný dík, který tímto dopisem vyjadřuji Jednotě."

"Děkujeme za zaslání. Velmi nás to zajímalo. Upřímný pozdrav vánoční s přáním Boží ochrany a požehnání v celém novém roce!"

"My na Vás často myslíme a vzpomínáme a litujeme, že ten Váš pobyt u nás trval jen krátký čas. Díky za vše! Upřímný pozdrav všem bratřím a sestrám u Vás."

"Děkuji Vám vřele za psaní a vítanou zasilku. S vánočním pozdravem pokoje vám i přátelům, Váš . . ."

"Je mou povinností, abych Vám a skrze Vás i jiným neznámým poděkoval za mimořádnou pozornost, kterou jste mi prokázali vánočním darem. Rád vzpomínám na Vaši návštěvu a doufám, že se s Vámi ještě někdy uvidím."

"Předně přijměte náš upřímný dík a pozdrav. Máme z toho radost, že jste na nás nezapomněli. Ta vaše návštěva u nás nám byla tak milá, jakoby někdo nejbližší z rodiny k nám zavítal. Budeme dlouho vzpomínat."

ALIENS REGISTRATION

District Director Alva L. Pilliod of the Immigration and Naturalization Service stated that aliens in the United States will be required to report their addresses to the Attorney General within the near future.

All aliens, with a few exceptions, who are in the United States on January 1, each year must report their addresses by the end of that month. Only the following classes of alien are excused from this requirement: (1) Accredited Diplomats; (2) Persons accredited to certain international organizations; and (3) Those admitted temporarily as agricultural laborers.

Forms with which to make the report can be obtained from any post office or immigration office during the month of January. Mr. Pilliod said that the law provides severe penalties or failure to comply with the reporting requirement.

Předplatné a dary na časopis a práci Jed. došlé v listopadu a prosinci 1959

John Paprcka, Newark, N. J.	\$ 3.00
Mrs. A. Tichý, Ely, Iowa	4.00
John Michalko, No. Braddock, Pa.	5.00
J. M. Jersak, Strongfield, Sask., Can.	10.00
Jos. Stelcik, Cedar Rapids, Ia.	5.00
Mrs. Jennie Yazel, Chicago, Ill. (předplatné jako ván. dar Mrs. M. Stibral)	2.00
Anna Nedobitý, Higganum, Conn.	5.00
Wm. Caha, Wahoo, Neb.	4.00
Chas. Jasa, Wahoo, Neb.	7.00
Rose Blechta, Berwyn, Ill.	5.00
Slavonic Presb. Church, Braddock, Pa.	10.00
Dar ze Swissvale, Pa.	10.00
Anna Marcinko, Lunnwood, Cal.	5.00
Milos Basek, M.D., New York, N. Y.	25.00
J. J. Krenek, Caldwell, Texas	3.00
Julie Jindra, Pittsburgh 20, Pa.	5.00
Z. Hruban, M.D. Chicago 37, Ill.	4.00
Jehn Dejdar, St. Paul 2, Minn.	12.00
M. Malek, Idyllwild, Calif.	16.00
Mary Habrda, Los Angeles 41, Cal.	7.00
T. Sabol, Fairview, Pa.	3.00
Mary Janesovsky, Cedar Rapids, Ia.	10.00
(včetně předplatné pro Fr. Metz, Chicago).	
P. Antalík, Stratford, Conn.	11.45
(z tohoto obnosu 85c předáno Nár. Radě).	

F. Troyak, Cedar Rapids, Ia.	4.00		
Anna Dukátník, Mosinee, Wis.	3.00		
E. Havelka, Weston, Neb.	10.00		
Jos. Dobeš, Houston 6, Texas	4.00		
F. Slama, Wagner, So. Dakota	12.00		
Wm. Mrstik, Higganum, Conn.	3.00		
Mrs. J. W. Dobias, New York 19, N. Y.	20.00		
S. Dikant, Newark 12, N. J.	12.00		
R. Peter, East Chicago, Ind.	30.00		
J. J. Sabacky, Omaha 8, Neb.	5.00		
Mrs. A. J. Lostak, Highlands, Texas (Christian Sisters of Seaton—dues)	5.00	Mrs. Jos. Pokorný Wahoo, Neb.	10.00
O. Styblo, Toronto, Ont. Canada	25.00	Wesley Tupý, Ennis, Texas, pokladník zasílá od Czech-Moravian Church v Ennis na mléko pro děti	5.00
M. Kujan, Long Island, N. Y.	2.00	A od Nedělní školy tamtéž (pro děti)	5.00
Marie Muska, Astoria, L. I., N. Y.	5.00	Caroline Zimmerman, Western Spr., Ill.	10.00
Mrs. E. L. Rauber, Atlanta, Ga.	10.00	L. K. Valachovic, Johnstown, N. Y.	6.00
Mrs. Frances Smrcek, Cedar Rapids, Ia.	5.00	Jaroslav Galda, Omaha 9, Neb.	5.00
Louis Suk, Buskirk, N. Y.	5.00	Sesterský kroužek Marta, zaslala G. Tomcikova, dopisovatelka	10.00
Rev. Jos. Zajicek, Windson, Ont., Can., (Za knihy)	5.00	J. J. Stalmach, Smithville, Texas	10.00
Charles Holuobek, New York 21, N. Y.	27.00	Evelyn Zacharias, L. I. City 3, N. Y.	10.00
Anna Hanus, Elizabeth, N. J.	5.00	V. Stepanek, Toronto 10, Ont., Canada	25.00
Mrs. A. Moravec, Stillwater, Minn.	10.00	J. Kozohorsky, Brookfield, Ill.	3.00
Michael Mraz, Turtle Creek, Pa.	5.00	Frank W. Fajmon, Cedar Rapids Iowa	5.00
Albina Barton, Austin 4, Texas	4.00	Rev. A. J. Moncol	5.00
Rev. E. J. Kalina, Balto 12, Md.	5.00	John Laza, Mereta, Texas	5.00
H. S. Jerabek, Minneapolis 14, Minn. (za- sláno prostřednictvím Anna Yuki, Sil- ver Lake, Minn. Dar je na Listy od ro- diny J. S. Jeřábka, který zesnul 23. října 1959, ve věku 94 let)	5.00	John Mikulasek, G. M. Gibson Co., Bellevue, Iowa	10.00
John Hauzer, Trail City, So. Dakota	5.00	Rev. C. J. Koukol, Omaha 6, Neb.	10.00
Mrs. John Simecek, Rowena, Texas	10.00	Mrs. Rose Caha, Ceresco, Neb.	10.00
M. Pospisil, Minitonas, Man., Canada (za dvě knížky poslané br. Pitterem)	5.00	Rose Tuma, Toronto 3, Ont., Canada	2.00
Frank Smolik, Osage, Iowa	6.00	Předplatné zaslané prostřednictvím br. P. Pittera:	
F. Opocensky, Dom. City, Man., Canada	5.00	Miloslav Němec, Německo	2.00
John Matys, Grimsby, Ont., Canada	5.00	Antonín Junek, Německo	2.00
Nettie Zlatník, Glenside, Sask., Canada	3.00	Fr. Vrba, Vídeň	2.00
Jan Matys, Omaha, Neb.	7.00	Jan Wenhauer, Vídeň	2.00
Emma Musil, Omaha 8, Neb.	2.00	A. Elhenická, Vídeň	2.00
Frances Metz, Chicago 11, Ill.	3.00	K. Kozák, Vídeň	2.00
J. P. Locher, Bidestr. 33, Bern, Switzerland	2.00	M. Chytková, Vídeň	2.00
Enrico Molnar, South Pasadena, Cal.	10.00		
V. Zahradnick, Windson, Ont., Canada	7.00		
Anna Kolar, Omaha 7, Neb.	17.00		
Ant. a Marie Horsky, Cedar Rapids, Ia.	5.00		
Rev. B. A. Runduz, Delphos Presb. Church, Delphos, Kans., na české uprchlíky)	5.00		

S díky přijala a o další pomoc a přízeň čtenářů prosí,

Národní jednota čl. protestantů v USA a Kanadě, John Opie, pokladník, 4800 South Hoyne Avenue, Chicago 9, Illinois.